

Bakgrunn for vedtak

Ny 300 (420) kV sjøkabel over Fensfjorden

Alver, Masfjorden og Gulen kommuner i
Vestland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Statnett SF
Referanse	202111858-12
Dato	22.08.2022
Ansvarlig	Lisa Vedeld Hammer
Saksbehandler	Herman Lange Johnsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

NVE gir tillatelse til to nye 300 (420 kV) sjøkabler over Fensfjorden og til å gjennomføre tiltak i muffeanleggene på Mongstad og Iledalsvågen

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir Statnett SF tillatelse til å legge to nye om lag 7,7 km lange 300 (420) kV sjøkabler mellom muffeanleggene på Mongstad og Iledalsvågen over Fensfjorden i Alver, Gulen og Masfjorden kommuner i Vestland fylke. Statnett får også tillatelse til å utvide eksisterende muffeanlegg på hver side av fjorden og bygge gjerde rundt disse anleggene.

NVE gir samtidig Statnett ekspropriasjonstillatelse til å legge jording på tilgrensende eiendom i forbindelse med etablering av gjerde, lagring, ferdsel og transport samt rett til å etablere riggplasser. NVE forventer likevel at Statnett forsøker å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere og rettighetshavere.

Hovedpunkter i høringsuttalelsene til søknaden

NVE mottok totalt ti høringsuttalelser til søknaden. Vestland fylkeskommune og Equinor mener tiltaket er viktig for å øke nettkapasiteten mellom Haugsvær og Lindås og at det bør gjennomføres så raskt som mulig. Statsforvalteren i Vestland, Fiskeridirektoratet og Fiskarlaget Vest har flere merknader til hvordan naturmangfoldet og fiskeriinteresser bør ivaretas. Gulen kommune mener tiltaket ikke må være til hinder for at de kan forlenge deres utslippsledning i Iledalsvågen i fremtiden, mens Alver kommune har ingen merknader. Kystverket legger til grunn at Statnett søker om tillatelse etter havne- og farvannsloven. Vestland fylkeskommune og Stiftelsen Museum Vest kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner som vil bli påvirket av tiltaket. Tre grunneierne reagerer på at de ikke får bruke adkomstveien til Iledalsvågen.

Hvorfor gir NVE tillatelse til to nye 300 (420) kV sjøkabler over Fensfjorden?

Det er forventet en betydelig forbruksøkning i Bergen og omegn. Mye av forbruket som ønskes å knytte seg til nettet ligger ytterst mot kysten der nettet er svakest, og i samme område hvor Energiverk Mongstad legges ned. For å øke kapasiteten på kortere sikt arbeider Statnett nå med flere tiltak, herunder etablering av to nye sjøkabler over Fensfjorden. Siden dagens sjøkabelanlegg består av fire kabler, er det tilstrekkelig med to nye kabler for å doble kapasiteten over Fensfjorden. Tiltaket vil også åpne opp for at forbindelsen Fana–Litle Sotra–Kollsnes kan kobles ut ved etableringen av den såkalte Øygardskabelen slik at eksisterende forbruk kan forsynes med tilfredsstillende forsyningsikkerhet. NVE mener tiltaket er fornuftig å gjennomføre for å tilrettelegge for forbruksøkningen i området.

NVE har satt flere vilkår for å redusere negative virkninger, herunder for et gyteområde for torsk og et område med tarelokaliteter inn mot Iledalsvågen. NVE har også satt som vilkår at Statnett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan hvor de skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å redusere negative virkninger. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart, og er forpliktende for byggherre og entreprenør. NVE mener tiltakets virkninger for allmenne og private interesser er akseptable med de tilpasningene som er foreslått. NVE vil derfor gi Statnett tillatelse til å bygge de omsøkte anleggene.

Innhold

SAMMENDRAG	1
INNHold.....	2
1 INNLEDNING	3
1.1 SØKNADENE	3
1.2 HISTORIKK.....	4
2 NVEs BEHANDLING AV SØKNADENE	4
2.1 HØRING AV KONSESJONSSØKNADEN OG SØKNADEN OM EKSPROPRIASJON	4
2.2 INNKOMNE MERKNADER	4
3 NVEs VURDERING AV SØKNADEN ETTER ENERGILOVEN	5
BEHOVET FOR TILTAKET	5
3.2 SYSTEMLØSNING OG ANDRE TEKNISKE OG ØKONOMISKE FORHOLD	6
3.3 AREALBRUK	7
3.4 VISUELLE VIRKNINGER.....	8
3.5 KULTURMINNER OG KULTURMILJØ	9
3.6 ELEKTROMAGNETISKE FELT	10
3.7 NATURMANGFOLD.....	11
3.7.1 Kunnskapsgrunnlaget, § 8.....	11
3.7.2 Fugler og annet dyreliv.....	11
3.7.3 Naturtyper og vegetasjon	12
3.7.4 Fremmede arter.....	13
3.7.5 Førre-var-prinsippet, § 9.....	13
3.7.6 Samlet belastning, § 10, samt kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, §§ 11 og 12	14
3.8 FISKERIINTERESSER.....	14
3.9 FORURENSING, KLIMA OG MILJØMESSIG SÅRBARHET	15
3.10 INFRASTRUKTUR	15
3.11 AVBØTENDE TILTAK	16
3.11.1 Miljø- transport- og anleggsplan	16
3.11.2 Andre avbøtende tiltak	16
4 NVEs KONKLUSJON OG VEDTAK OM SØKNAD ETTER ENERGILOVEN	17
4.1 OPPSUMMERING AV NVEs VURDERINGER	17
4.2 NVEs KONKLUSJON.....	19
5 NVEs VURDERING AV SØKNADEN OM EKSPROPRIASJON OG FORHÅNDSTILTREDELSE	20
5.1 HJEMMEL.....	20
5.2 OMFANG AV EKSPROPRIASJON	20
5.3 INTERESSEAVVEINING	20
5.4 NVEs SAMTYKKE TIL EKSPROPRIASJON	21
5.5 FORHÅNDSTILTREDELSE.....	21
VEDLEGG A - OVERSIKT OVER LOVVERK OG BEHANDLINGSPROSESS.....	22
VEDLEGG B – SAMMENFATNING AV HØRINGSUTTALELSER.....	24

1 Innledning

1.1 Søknadene

Statnett SF har søkt om konsesjon etter energiloven for to nye 300 (420) kV sjøkabel på om lag 7,7 km i Fensfjorden i Vestland fylke. Sjøkablene vil gå fra Mongstad i Alver kommune, innom Masfjorden kommune, til Iledalsvågen i Gulen kommune, vist i kart 1.

De nye sjøkablene vil i hovedsak gå parallelt med traseen til det eksisterende sjøkabelanlegget over Fensfjorden som ble ferdigstilt i 2019. Sjøkabelen inngår i 300 (420) kV-ledningen Modalen–Haugsvær–Lindås. Anlegget driftes i dag på 300 kV og består av tre kabler og en reservekabel, men er dimensjonert for en spenningsoppgradering til 420 kV. Statnett overtok sjøkabelanlegget fra BKK Nett i 2020. De to nye sjøkablene Statnett nå søker om vil doble kapasiteten mellom Haugsvær og Lindås når også den installerte reservefasen blir tatt i bruk.

Statnett søker også om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter oreigningslova for lagring, ferdsel og transport, riggplasser og å legge jording på tilgrensende eiendom i forbindelse med etablering av gjerde rundt begge muffeanleggene. Statnett har som mål å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere. Gjennom overtakelsen av sjøkabelanlegget over Fensfjorden har Statnett overtatt rettigheter tidligere ervervet av BKK Nett.

Statnett skriver de har nær dialog med BKK Nett siden de sitter på mye informasjon om dagens anlegg. De har videre hatt møter med Alver, Gulen og Masfjorden kommuner, samt hatt dialog med berørte grunneiere og rettighetshavere om tiltaket.

Kart 1: Trasé for nye 300 (420) kV sjøkabler over Fensfjorden. Kilde: Statnetts søknad.

1.2 Historikk

BKK Nett søkte 27. september 2010 om konsesjon for å bygge og drive en 300 (420) kV kraftledning fra Modalen koblingsstasjon til Lindås transformatorstasjon for å øke overføringskapasiteten i bergensområdet. Olje- og energidepartementet ga BKK Nett tillatelse til å bygge ledningen i vedtak av 19. juni 2015 (NVE-ref. 200806673-253, OED-ref. 09/690). Tillatelsen BKK Nett fikk innebar å bygge ett kabelsett (bestående av tre kabler) over Fensfjorden.

For å redusere nedetiden i en potensiell feilsituasjon, søkte BKK Nett i ettetid om å legge én reservekabel over Fensfjorden. NVE ga tillatelse til dette 27. september 2017 (NVE-ref. 200806673-307). Dagens sjøkabelanlegg består derfor av ett kabelsett med én reservekabel i tillegg. Anleggene ble overført til Statnett 4. mai 2020 (NVE ref. 201914889-2).

I bergensregionen har BKK Nett og Statnett siden 2018 mottatt henvendelser på i alt 1 500 MW nytt forbruk, en stor økning sammenlignet med dagens maksforbruk på 2 300 MW. Mye av forbruket som ønsker å knytte seg til nettet ligger ytterst mot kysten der nettet er svakest, og i samme område hvor Energiverk Mongstad legges ned. For å øke kapasiteten på kortere sikt arbeider Statnett nå med flere tiltak. Et av disse er å etablere to nye sjøkabler over Fensfjorden, som NVE mottok konsesjonssøknad fra Statnett for 5. juni 2021.

Statnett søkte også opprinnelig om tillatelse til å oppgradere kontrollhusene ved de to muffeanleggene på Mongstad og Iledalsvågen. Etter innsendingen av søknaden ga Statnett NVE beskjed om at de trakk denne delen av søknaden, og at de i stedet ville beholde dagens kontrollhus.

2 NVEs behandling av søknadene

NVE behandler konsesjonssøknaden etter energiloven og søknad om ekspropriasjonstillatelse etter ekspropriasjonsloven. Konsesjonssøknaden behandles også etter plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredninger der NVE er ansvarlig myndighet for behandling av energianlegg etter denne forskriften. Tiltaket skal også avklares etter andre sektorlover som kulturminneloven og naturmangfoldloven. En nærmere omtale av lover og forskrifter finnes i Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess.

2.1 Høring av konsesjonssøknaden og søknaden om ekspropriasjon

Konsesjonssøknaden, og søknaden om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse ble sendt på høring 27. januar 2022. Fristen for å komme med høringsuttalelse til søknaden ble satt til 16. mars 2022. Statnett orienterte berørte grunneiere og rettighetshavere om søknadene 31. januar 2022.

Alver, Gulen og Masfjorden kommuner ble bedt om å legge søknadene ut til offentlig ettersyn. NVE ba videre kommunene om å legge ut søknadene på sine internettsider, og eventuelt facebooksider, og å orientere aktuelle lokale velforeninger, idrettslag og interesseorganisasjoner. Kommunene ble bedt om å ta kontakt med NVE dersom de ønsket mer informasjon om behandlingen av søknadene. NVE mottok ingen henvendelser om dette fra kommunene.

Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort i Norsk lysingsblad 28. januar 2022, Avisa Nordhordland 2. februar 2022, Bergens Tidende 3. februar 2022 og Strilen 4. februar 2022. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring, fremgår av Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser.

2.2 Inkomne merknader

NVE mottok totalt ti høringsuttalelser til søknaden. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 5. april 2022. Vestland fylkeskommune og Equinor mener tiltaket er viktig for å øke nettkapasiteten mellom Haugsvær og Lindås og at det bør gjennomføres så raskt som mulig. Statsforvalteren i Vestland, Fiskeridirektoratet og Fiskarlaget Vest har flere merknader til hvordan naturmangfoldet og fiskeriinteresser bør ivaretas. Gulen kommune mener tiltaket ikke må være til hinder for at de kan forlenge

deres utslippsledning i Iledalsvågen i fremtiden, mens Alver kommune har ingen merknader. Kystverket legger til grunn at Statnett søker om tillatelse etter havne- og farvannsloven. Vestland fylkeskommune og Stiftelsen Museum Vest kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner som vil bli påvirket av tiltaket. Grunneierne Snekkevik, Dyngeland og Wergeland reagerer på at de ikke får tilgang til adkomstvei og blir møtt av et gjerde og låst port på vei til sine hytter i Iledalsvågen. Høringsuttalelsene og Statnetts kommentarer er sammenfattet i Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser. Høringsuttalelsene blir også kommentert under NVEs vurdering av søknaden i kapittel 3.

3 NVEs vurdering av søknaden etter energiloven

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper tiltaket har for samfunnet som helhet. NVE gir konsesjon til anlegg som anses som samfunnsmessig rasjonelle. Det vil si at de positive konsekvensene av tiltaket må være større enn de negative. Vurderingen av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er en faglig skjønnsvurdering.

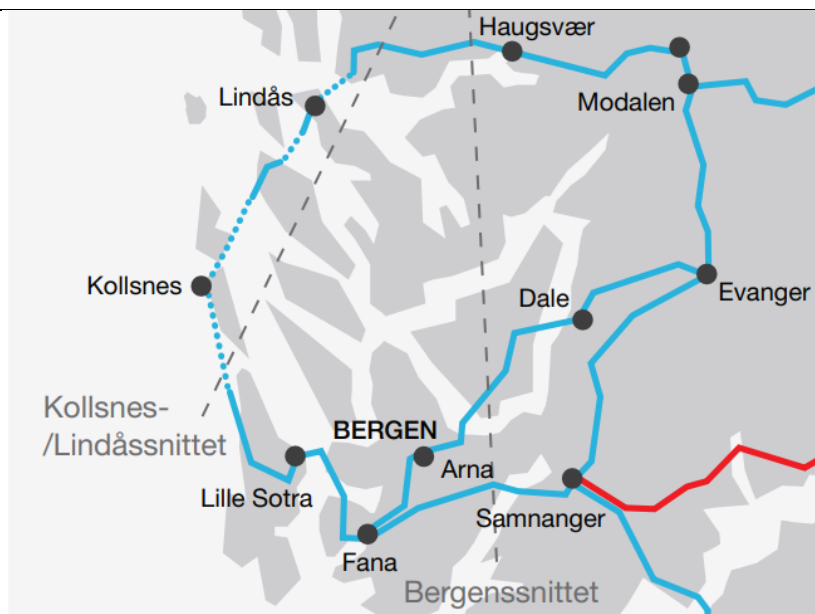
I dette kapitlet vil NVE redegjøre for vår vurdering av anleggene som Statnett har søkt om. NVE har i vurderingene lagt til grunn Statnetts søknad, innkomne høringsuttalelser og Statnetts kommentarer til disse, eksisterende forskningslitteratur og offentlige databaser. NVE har også lagt til grunn kunnskapsgrunnlaget som ble utarbeidet ved etableringen av dagens sjøkabelanlegg. NVE mener det samlede kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å fatte et vedtak i denne saken.

3.1 Behovet for tiltaket

Det er forventet en betydelig forbruksvekst i bergensområdet, der Statnett siden 2018 har mottatt søknader på over 1 500 MW nytt forbruk. Statnett utarbeidet derfor en konseptvalgutredning (KVU) for Bergen og omland for å kartlegge behov og utrede konsepter som kan legge til rette for forbruksveksten. KVUen ble levert i november 2020, og viser at den forventede forbruksveksten i stor grad er knyttet til elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner i Nordsjøen og øvrig industri forsynt fra Kollsnes ytterst ved kysten. I Statnetts middelscenario i KVU Bergen og omland er det estimert nytt petroleumsrelatert og annet industriforbruk på om lag 700 MW som i all hovedsak tilknyttes under Kollsnes.

Det begrensende snittet i vest er det såkalte Kollsnes-/Lindåssnittet, vist ved sort stiplede strek til venstre i kart 2, hvor kapasiteten i dag er 500 MW. Det er i dag ikke mulig å knytte til nytt forbruk under dette snittet på ordinært vis, og i alt 370 MW forventet petroleumsrelatert forbruk er derfor gitt tilknytning på vilkår om redusert forsyning eller utkobling ved gitte situasjoner. Videre har Equinor fått tillatelse til å legge ned den siste gassturbinen på Energiverk Mongstad. Dette påvirker kraftsituasjonen under Kollsnes og Lindås transformatorstasjoner og bidrar til å øke behovet for overføringskapasitet.

NVE er enig i at det er behov for tiltak som øker overføringskapasiteten i Kollsnes-/Lindåssnittet. NVE registrerer også at både Equinor og Vestland fylkeskommune i sine høringsuttalelser peker på at kraftsituasjonen i bergensregionen er krevende og at det haster å styrke kraftnettet i området.

Kart 2: Kart over transmisjonsnett i Bergen og omland. Blå linjer er 300 kV nett og røde linjer 420 kV-nett. Kilde: Statnetts konseptvalgutredning for Bergen og omland.

3.2 Systemløsning og andre tekniske og økonomiske forhold

Statnetts vurdering

I KVU Bergen og omland har Statnett anbefalt en tredje kraftledning til Kollsnes dersom forbruksutviklingen potensielt blir høy. For å øke kapasiteten på kortere sikt planlegger Statnett også en rekke andre investeringer som omtales som «Trinn 1» i KVUen. Trinn 1 er et sett av mindre tiltak i eksisterende nett som på kortere sikt vil øke nettkapasiteten i vest der situasjonen er mest kritisk.

Trinn 1 innebærer å spenningsoppgradere kraftledningen fra Sogndal til Modalen og den eksisterende forbindelsen mellom Modalen og Kollsnes fra 300 til 420 kV, herunder å dublere Øygardskabelen mellom Lille Sotra og Kollsnes samt å øke kapasiteten på Fensfjordkabelen. De to nye 300 (420) kV sjøkablene over Fensfjorden inngår derfor i en helhetlig plan for å øke kapasiteten i Bergen og omland. Statnett vurderer Trinn 1 som minimumstiltak som bør gjennomføres uavhengig av videre nettutvikling, og har derfor inkludert dem i alle konseptene i KVUen.

Statnett har ikke gjennomført en egen samfunnsøkonomisk analyse med alternative systemløsninger for kraftsystemet av de to nye sjøkablene, men basert vurderingene på KVUen. Statnett estimerer kostnaden for de to nye sjøkablene å være på 220 MNOK i nåverdi. Tiltaket vil øke nettkapasiteten mellom Haugsvær og Lindås.

Dagens sjøkabelanlegg er et trefaset vekselstrømsanlegg med én kabel per fase, men består også av en ekstra fase i form av en reservekabel. Anlegget driftes i dag på 300 kV, men er i all hovedsak dimensjonert for oppgradering til 420 kV. Siden dagens anlegg består av fire kabler, er det tilstrekkelig med to nye sjøkabler for å etablere et nytt kabelsett og dermed en fullverdig dublering av forbindelsen. De to nye sjøkablene over Fensfjorden vil, sammen med etableringen av ny Øygardskabel, øke kapasiteten i Kollsnes-/Lindåssnittet fra 500 til 1000 MW. Statnett oppgir at når disse to forsterkningene er gjennomført vil petroleumskonsum under Kollsnes på 370 MW kunne gis tilknytning på ordinære vilkår og at det også kan være rom for tilknytning av noe ytterligere forbruk.

Tiltaket vil også medføre at større effektforbruk under Kollsnes kan forsynes fra forbindelsen Modalen–Lindås–Kollsnes. Dette åpner blant annet for at forbindelsen Fana–Lille Sotra–Kollsnes kan

kobles ut i forbindelse med etableringen av ny Øygardskabel, samtidig som eksisterende forbruk forsynes med tilfredsstillende forsyningsikkerhet.

NVEs vurdering

NVE fastslår at nettkapasiteten i bergensområdet er presset. Dette gjelder særlig i vest, under Kollsnes-/Lindåssnittet, der det er konkrete planer om elektrifisering av både eksisterende og nytt petroleumsforbruk. NVE registrerer at det i middelscenariet i KVVU Bergen er lagt til grunn et petroleumsrelatert og annet industriforbruk på 700 MW. NVE mener det er sannsynlig med en slik forbruksøkning og viser til at det allerede er gitt tilknytning på vilkår for 370 MW nytt forbruk under Kollsnes. NVE vurderer tiltaket som nødvendig for å øke kapasiteten i Kollsnes-/Lindåssnittet, og viser videre til vårt innspill til KVVU Bergen (NVE-ref. 202100777-2) der tiltakene i Trinn 1 ble vurdert som fornuftige å gjennomføre uavhengig av hvilket konsept fra KVVUen Statnett går videre med. Olje- og energidepartementet (OED) har vurdert KVVU-en og konkluderte i brev av 14. 3 februar 2022. OED sluttet seg i det vesentlige til Statnetts behovsvurdering og konseptvalg og presiserer at usikkerheten i fremtidig forbruksvekst må håndteres i videre beslutningsprosesser. NVE mener også dubleringen av Fensfjordkabelen fordelaktig å gjennomføre tidlig fordi det gir mulighet for å koble ut nettet mellom Litle Sotra og Kollsnes i sør for å etablere ny Øygardskabel.

Den 17. juni ble det kjent at Equinor sammen med partnerne i Troll og Osebergfeltene ønsker å etablere kraftproduksjon fra flytende havvind på i alt 1 000 MW vest for Kollsnes for å forsyne Troll og Oseberg med fornybar kraft. Selskapene opplyste at de tar sikte på investeringsbeslutning i 2023 og idriftsettelse i 2027. Equinors planer er usikre blant annet fordi området ikke er åpnet for etablering av havvindproduksjon etter havenergiloova, og det er usikkert om og når dette vil skje.

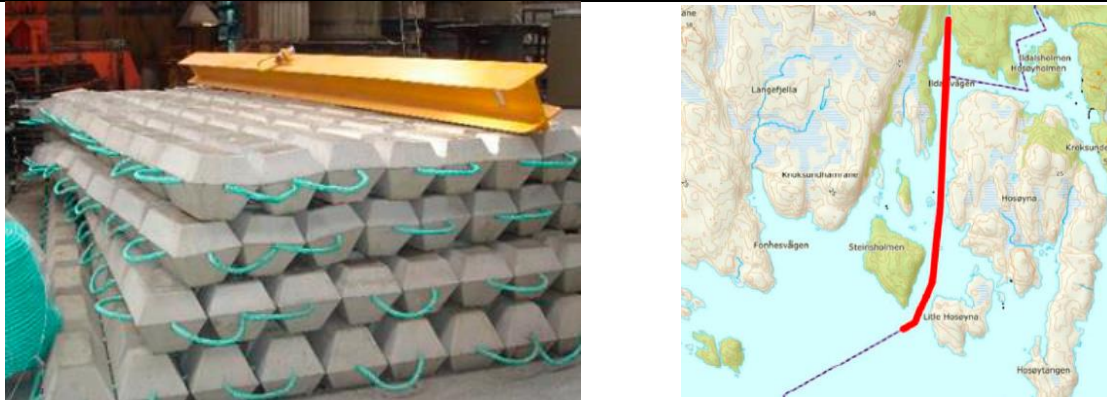
Multiconsult og Thema Consulting Group har på oppdrag fra Equinor vurdert effekter på kraftnettet i bergensregionen dersom en tilknytter 1 000 MW havvind i Kollsnesområdet¹. I rapporten er det lagt til grunn at tiltakene i Trinn 1 i KVVU Bergen blir gjennomført uavhengig av om vindkraftverket tilknyttes Kollsnes eller ikke. Rapporten indikerer at havvind tilknyttet Kollsnes ikke vil kunne påvirke nødvendig nettkapasitet lengst vest i bergensregionen, ut mot Lindås og Kollsnes, hvor det er mye strømforbruk knyttet til industri. Dette skyldes blant annet at kraftproduksjon fra havvind varierer mye, mens forbruket er stabilt. NVE legger derfor til grunn at havvind tilknyttet Kollsnes ikke vil ha innvirkning på nytten av ny 300 (420) kV sjøkabel over Fensfjorden.

NVE bemerker at Meld. St. 14 (2011-2012) inneholder politiske føringer for utbyggingen av strømmettet i Norge, og ligger til grunn for NVEs konsesjonsbehandling. Hovedprinsippet er at bruken av kabel skal være gradvis mer restriktiv med økende spenningsnivå. For kraftledninger fra 300 til 420 kV skal luftledning velges som hovedregel. Stortingsmeldingen påpeker imidlertid at en kan velge kabel dersom luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som for eksempel ved kryssing av større sjøområder. NVE bemerker at det her er snakk om kryssing av et større sjøområde der luftledning ikke vil være teknisk rasjonelt.

3.3 Arealbruk

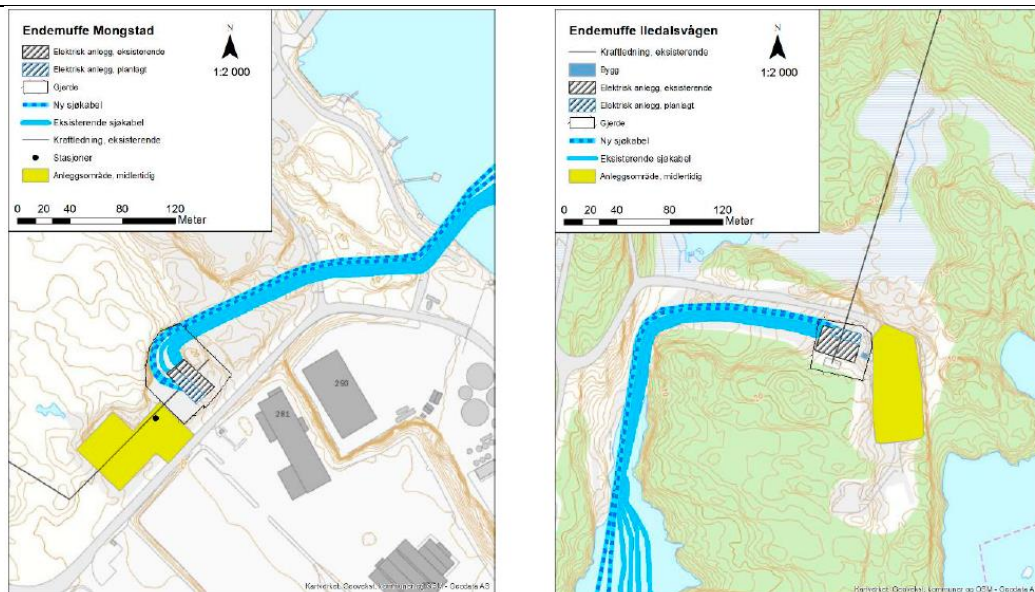
Traseen til de to nye sjøkablene vil bli om lag 7,7 km lange og skal i hovedsak gå parallelt med de eksisterende sjøkablene over Fensfjorden. Statnett skriver at bunnforholdene inn mot Iledalsvågen medfører risiko for at sjøkabelen kan synke ned i sjøbunnsedimentene og skape termiske flaskehalser. Eksisterende sjøkabler ligger derfor på betongmadrasser på deler av strekningen inn mot land. Statnett planlegger å videreføre denne løsningen for de to nye sjøkablene, og estimerer at de må legge om lag 60 til 80 betongmadrasser over en lengde på rundt 1,2 km i Iledalsvågen, vist i figur 1.

¹ Multiconsult og Thema Consulting Group (2021). *Effekter av havvind på kraftnettet i Bergensregionen*.

Figur 1: Betongmadrasser i bildet til venstre som vil legges på sjøbunnen på strekningen i rødt i kartet til høyre. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

Det er i dag etablert muffeanlegg som utgjør overgangen mellom luftledning og sjøkabel på Mongstad og i Iledalsvågen. For å bygge de to nye sjøkablene over Fensfjorden må muffeanleggene utvides med to ytterligere kabelendemuffer på hver side av fjorden, se figur 2. Det vil også bli behov for å opparbeide to nye kulverter for strekkavlastning der sjøkabelen vil gå ut i fjorden på Mongstad. Det er allerede klargjort for nye kabelkanaler for de to nye sjøkablene. På Mongstad krysser kabelkanalene en vei, men det er her allerede etablert kulverter slik at det ikke blir behov for inngrep i veibanen.

Figur 2: Tiltak på land på Mongstad (til venstre) og Iledalsvågen (til høyre). Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

NVE fastslår at dagens anlegg på land er tilrettelagt for utvidelsen Statnett nå søker om, og at dette reduserer behovet for fysiske inngrep på land. NVE registrerer videre at tiltaket i hovedsak vil etableres i områder som allerede er berørt av dagens sjøkabelanlegg over Fensfjorden. NVE mener derfor tiltakets arealbruk er akseptabel.

3.4 Visuelle virkninger

De to sjøkablene vil legges i nedgravde kulverter på land til de føres ut i sjøen. I sjøen vil sjøkablene legges på sjøbunnen, og ikke være synlige for folk som ferdes på land og sjø. Som nevnt i kapittel 3.3, innebærer tiltaket to nye endemuffer i hvert av de eksisterende muffeanleggene på Mongstad og Iledalsvågen. Statnett søker også om å bygge to nye kulverter for strekkavlastning i ved fjorden på

Mongstad. Dagens muffeanlegg og kulverter for strekkavlastning ved Mongstad er vist i figur 3. Området på Mongstad benyttes i hovedsak til industriformål. Nærmeste bebyggelse i Iledalsvågen er to hytter som ligger om lag 250 meter fra muffeanlegget. NVE bemerker at tiltaket vil gi en mindre fysisk utvidelse av anlegg på land, og mener de visuelle virkningene av tiltaket ikke vil øke nevneverdig.

Figur 3: Dagens muffeanlegg (til venstre) og kulverter for strekkavlastning (til høyre) på Mongstad. Kilde: Statnetts konsesjonssøknad.

3.5 Kulturminner og kulturmiljø

Statnett skriver at det ble gjennomført marinarkeologiske undersøkelser av Fensfjorden i 2012, i forbindelse med byggingen av dagens sjøkabelanlegg, uten at det ble oppdaget kulturminner. BKK Nett fikk videre utført kulturminneundersøkelser av de grunnere områdene i Iledalsvågen sommeren 2016. Bergens Sjøfartsmuseum ble invitert til å delta i disse undersøkelsene, men så ikke behov for å gjennomføre registreringer på den aktuelle strekningen. Fylkeskommunen undersøkte områdene på land for kulturminner i 2016 der det ble gjort funn av et automatisk fredet kulturminne, se figur 4. Statnett skriver at de vil benytte eksisterende veier og at tiltaket de nå søker om derfor ikke vil berøre det nevnte kulturminnet. Statnett bemerker at tiltaket i sin helhet vil legges i områder som er berørt av dagens anlegg, og anser derfor undersøkelsesplikten etter kulturminneloven å være avklart.

Figur 4: Automatisk fredet kulturminne i Iledalsvågen. Kilde: NVE Temakart.

NVE har foretatt egne søk i relevante fagdatabaser, og kan ikke se at tiltaket vil være i konflikt med registrerte kulturminner eller kulturmiljøer. NVE registrerer at Vestland fylkeskommune og Museum

Vest ved Bergens Sjøfartsmuseum, i sine høringsuttalelser, sier de ikke kjenner til registrerte kulturminner som vil bli direkte berørt av tiltaket. NVE viser imidlertid til at dersom det i forbindelse med arbeidet blir klart at tiltaket kan virke inn på automatisk fredete kulturminner, skal arbeidet straks stanses og kulturminnemyndighetene varsles. NVE forutsetter at Statnett oppfyller kravene i kulturminneloven, og gjør oppmerksom på at de er ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades.

3.6 Elektromagnetiske felt

Snekkevik, Dyngeland og Wergeland er grunneiere på gnr./bnr. 62/67, 62/39 og 62/38 i Iledalsvågen, se figur 5. De mener de to nye sjøkablene vil doble det elektromagnetiske feltet fra dagens anlegg, og at dette vil være farlig for de som benytter områdene.

NVE bemerker at det ifølge Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) ikke er dokumentert noen negative helseeffekter ved eksponering for magnetfelt så lenge størrelsen på magnetfeltet er under en grenseverdi på 200 mikrottesla (μT). Myndighetene har likevel valgt å følge et forsvarlighetsprinsipp som innebærer at den som skal oppføre nye kraftledninger ved boliger med fast opphold, barnehager og skoler, skal kartlegge antallet bygninger som kan bli eksponert for magnetfelt over en utredningsverdi på $0,4 \mu\text{T}$ i årsgjennomsnitt. Boliger med midlertidig opphold, slik som fritidsboliger, inngår derfor normalt ikke i vurderinger av elektromagnetiske felt. Dersom en overstiger utredningsgrensen, skal utbygger drøfte tiltak som kan redusere magnetfelteksponeringen. Det skal også vises til oppdatert kunnskapsstatus og sentral forvaltningsstrategi. NVE kan pålegge utbygger å gjennomføre avbøtende tiltak som reduserer magnetfelteksponeringen, gitt at kostnadene ved tiltakene er lave og ikke medfører ulemper av betydning.

Statnett har gjennomført magnetfeltberegninger med to sjøkabelsett med spenning 420 kV med maksimal belastning av kablene. I beregningene er det derfor lagt til grunn en høyere belastning enn hva som vil være årsgjennomsnittet. Beregningene viser at en vil være under utredningsgrensen om lag 10 meter fra sjøkablene. Ingen boliger, skoler, barnehager eller fritidsboliger vil få magnetfelt over utredningsgrensen fra de nye sjøkablene. NVE ser derfor ingen grunn til å pålegge Statnett å gjennomføre avbøtende tiltak for å redusere magnetfelteksponeringen.

Figur 5: Oversikt over gnr./bnr. 62/1, 62/67, 62/38 og 62/39. Kilde: NVE Atlas.

3.7 Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 plikter NVE å legge til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 når det skal vurderes om det skal gis konsesjon til et tiltak eller ikke. Nedenfor følger en systematisk gjennomgang av NVEs vurderinger av tiltaket opp mot naturmangfoldlovens paragrafer. NVE fokuserer i vurderingene på arter/naturtyper som står på den norske rødlisten, prioriterte arter, jaktbare arter eller norske ansvarsarter, rovfugl og viktige eller utvalgte naturtyper. Samtidig omtaler vi kun arter eller naturtyper som tiltaket vil kunne få vesentlige virkninger for.

3.7.1 Kunnskapsgrunnlaget, § 8

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken har bestått av naturfaglige vurderinger i Statnetts konsesjons-søknad, innkomne høringsuttalelser og Statnetts kommentarer til høringsuttalelsene. NVE har videre lagt til grunn Norsk rødliste for arter 2021, Norsk rødliste for naturtyper 2018, Fremmedartslisten 2018, samt benyttet databaser som Miljødirektoratets Naturbase, Fiskeridirektoratets Yggdrasil, og Artsdatabanken. NVE har også lagt til grunn relevante naturfaglige vurderinger fra utredningene som ble gjennomført i arbeidet med ny 300 (420) kV kraftledning Modalen – Mongstad, der dagens sjøkabelanlegg over Fensfjorden var en del av tiltaket.

NVE understreker at det alltid vil være en viss usikkerhet om hvorvidt en besitter fullstendig kunnskap om de biologiske verdiene i tiltaksområdet. NVE vurderer likevel at den samlede dokumentasjonen som foreligger i denne saken er tilstrekkelig for å drøfte og vurdere virkningen etableringen av de to nye sjøkablene over Fensfjorden, samt nødvendig anleggsareal, har på naturmangfoldet i samsvar med kravet i naturmangfoldloven § 8.

3.7.2 Fugler og annet dyreliv

Fugler

Statnett skriver at Geitarøyna, Håøyna og Haugsøyna er registrert som noen av de beste overvintrings-områdene for sjøfugl i Masfjorden, av særlig verdi for siland og kvinand. Videre fremhever de at området er et viktig rasteområde for ærfugl og beiteområde for gråstrupekylling. Statnett viser til at nedleggingen av betongmadrasser og strekking av sjøkabelen ikke ble vurdert som forstyrrende i anleggsarbeidet med det eksisterende sjøkabelanlegget. De mener derfor at anleggsarbeidet med de nye sjøkablene ikke vil gi nevneverdige negative virkninger for fuglelivet og kan gjennomføres uten tidsbegrensning.

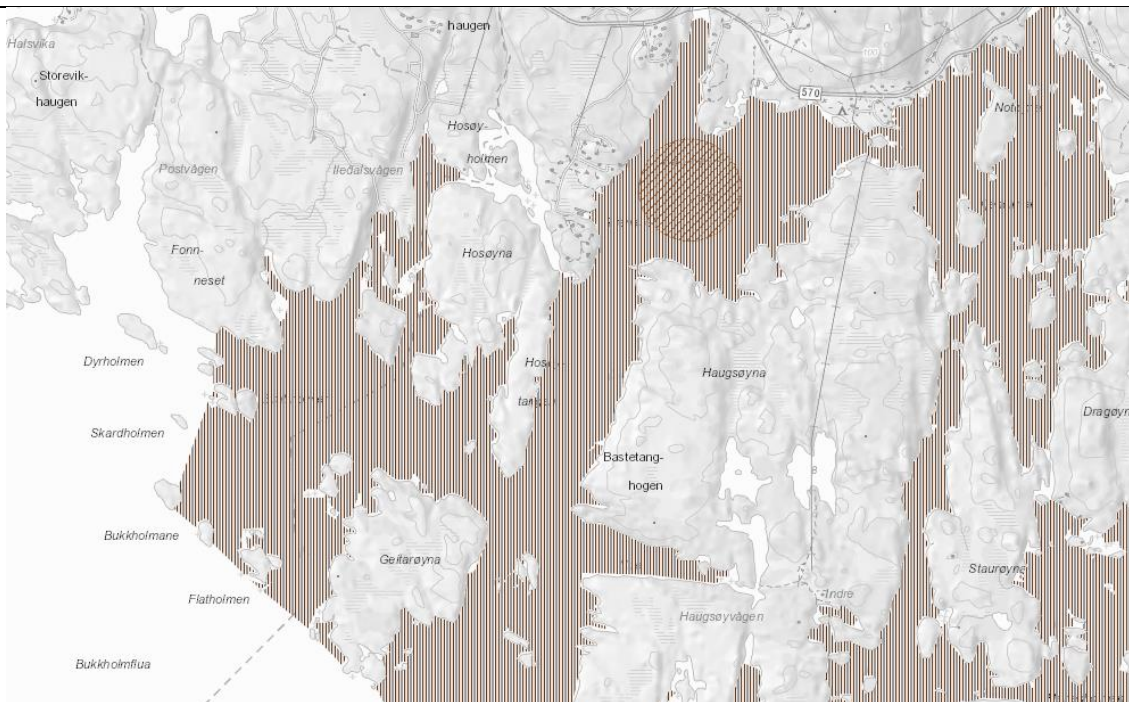
NVE registrerer at Statsforvalteren i Vestland mener støyende aktiviteter og uro i naturmiljøet bør begrenses til det som er nødvendig for å få gjennomført tiltaket av hensyn til fugleinteressene overvintrende og trekkende fugl. NVE kan ikke se at tiltaket vil være i nevneverdig konflikt med fugleinteressene i området, men legger til grunn at Statnett ikke gjennomfører unødvendige støyende arbeider.

Gyteområde for torsk

Det er registrert et regionalt viktig gytefelt for torsk i kabeltraseen inn mot Iledalsvågen, se figur 6. Statsforvalteren i Vestland, Fiskeridirektoratet og Fiskarlaget Vest trekker frem gyteområdet i sine høringsuttalelser. Fiskeridirektoratet bemerker at gytefeltet har høy verdi på grunn av mengden egg i området. Fiskeridirektoratet og Fiskarlaget Vest mener det er viktig at Statnett gjennomfører anleggsarbeidet utenfor gyteperioden fra januar til og med april. Dersom dette ikke er mulig, mener Fiskeridirektoratet siltgardin må benyttes som avbøtende tiltak. Fiskeridirektoratet begrunner dette blant annet med at yngelen er særlig utsatt for støv og partikler som kan feste seg i gjeller og på hud, samt på egg og føre til at disse synker til bunn. Videre trekker de frem at yngelen er avhengig av gode oppvekstforhold i nærheten av gytefeltet, og at spredning av finpartikulært materiale potensielt kan skade slike områder. Statnett kommenterer at de planlegger at inngrep i sjø gjennomføres utenfor

gyteperioden til torsk, og at de vil benytte siltgardin som avbøtende tiltak der det er mulig, dersom det likevel blir nødvendig å arbeide i gyteperioden.

NVE bemerker at torsk blir forvaltet som fire bestander og samlet er registrert med status livskraftig (LC) i gjeldende norsk rødliste for arter. Det er imidlertid variasjoner mellom bestandene. Det fremgår av registreringen at bestanden kysttorsk sør for Stad gyter i området. Bestanden av kysttorsk sør for Stadt er kraftig redusert de siste tiårene, og det er av den grunn lagt ned forbud mot fiske flere steder langs norskekysten. NVE bemerker også at torsken er vurdert som sårbar (VU) på den internasjonale rødlisten. NVE vil sette som vilkår at anleggsarbeidet, så langt det er praktisk mulig, skal gjennomføres utenfor gyteperioden til torsk fra januar til april innenfor det registrerte gytefeltet i Iledalsvågen. Dersom anleggsarbeidet likevel må gjennomføres i gyteperioden, skal siltgardin eller andre lignende tiltak benyttes som avbøtende tiltak der dette vurderes som hensiktsmessig. NVE vil ved en eventuell tillatelse stille som vilkår at Statnett skal utarbeide en MTA-plan. MTA-planen skal inneholde en beskrivelse av hvor siltgardin, eller andre lignende tiltak bør benyttes.

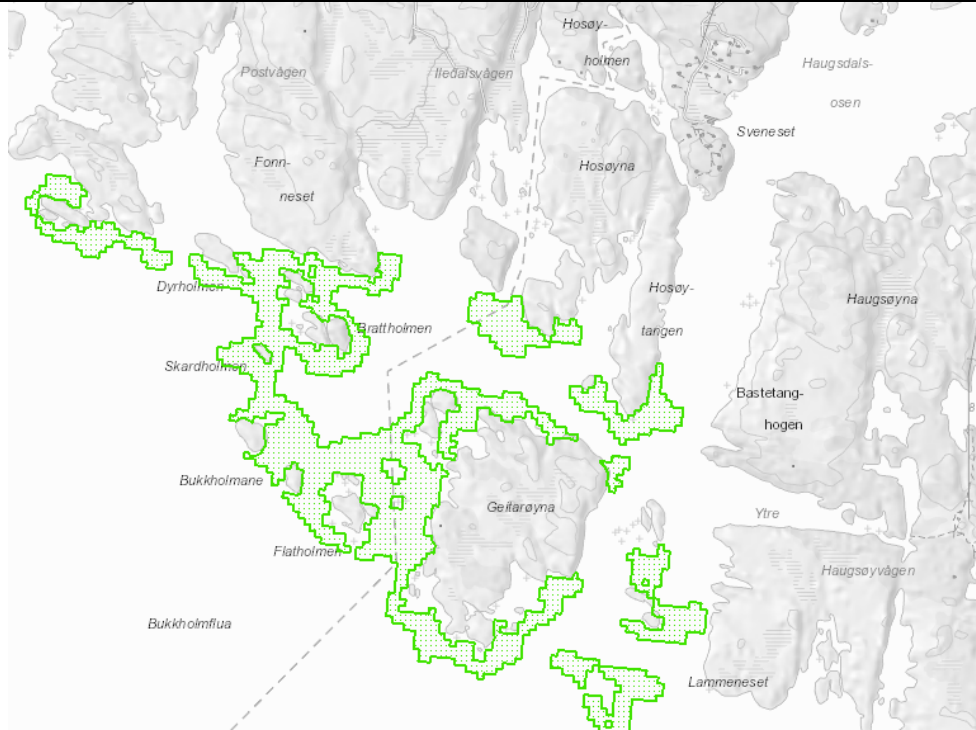
Figur 6: Gyteområde for torsk vist med brunskravert område. Kilde: Miljødirektoratets kartløsning Naturbase.

3.7.3 Naturtyper og vegetasjon

Det er registrert en svært viktig naturtype av større tareskogforekomster med stortare med status livskraftig (LC) i gjeldende norsk rødliste i skjærgården ved Geitarøyna, se figur 7. Fiskeridirektoratet trekker frem at tareskogen er et viktig habitat for flere dyrearter, deriblant fisk. Statsforvalteren i Vestland mener det vil bli vanskelig å legge sjøkablene uten å berøre tareskogforekomstene, men at de ikke vil være i avgjørende konflikt så fremt inngrepet begrenses til det som er høyst nødvendig og at sjøkablene legges i tråd med moderne praksis.

NVE registrerer at Statnett kun vil legge betongmadrasser fra innerst i Iledalsvågen til sør for Steinsholmen, se figur 1. Det er derfor i hovedsak selve sjøkabelen som vil legges gjennom de registrerte tarelokalitetene. NVE er enig med Statsforvalteren at eventuelle inngrep i lokalitetene bør begrenses. NVE vil som nevnt, i en eventuell tillatelse, stille vilkår om at Statnett skal utarbeide en MTA-plan. NVE vil også sette som vilkår at MTA-planen skal inneholde en beskrivelse av hvordan en kan gjøre mindre justeringer av traseen gjennom tareskogen for å minimere påvirkningen på lokalitetene. NVE registrerer at Statnett vil gjennomføre akustiske og visuelle undersøkelser med

fjernstyrt undervannsfarkost (ROV) som en del av detaljplanleggingen av traséen til de nye sjøkablene. NVE legger til grunn at forslag til traséjusteringer baserer seg på resultatet fra disse undersøkelsene.

Figur 7: Registrert naturtype med større tareskogforekomster vist ved grønt skravert område. Kilde: Miljødirektoratets kartløsning Naturbase.

3.7.4 Fremmede arter

Statsforvalteren i Vestland skriver at den fremmede arten havnespy er funnet i flere havneområder på Vestlandet, og at Statnett er ansvarlig for å gjøre nødvendige risikovurderinger og tiltak slik at arten ikke spres. NVE er enig i at det er viktig at tiltaket ikke medfører spredning av havnespy. Arten er registrert med svært høy risiko (SE) i fremmedartslisten da den formerer seg raskt og fortrenger andre arter. Statnett skriver de ikke har informasjon som tilsier at det er havnespy i området, og anser derfor risikoen for spredning som liten.

NVE bemerker at Miljødirektoratet på sine nettsider skriver at det er oppdaget havnespy i Fensfjorden. NVE fremhever også at havnespy gjerne spres via skips- og båttrafikk. Selv om det ikke er registrert havnespy i selve tiltaksområdet, kan tiltaket derfor fortsatt medføre en risiko for spredning. NVE vil derfor sette vilkår i en eventuell konsesjon at Statnett skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hindre spredning av havnespy i MTA-planen. NVE bemerker ellers at Statnett er pålagt å følge forskrift om fremmede organismer som stiller en rekke krav til håndtering av fremmede arter for å unngå spredning.

3.7.5 Føre-var-prinsippet, § 9

NVE mener, som nevnt i kapittel 3.7.1, at den samlede dokumentasjonen som foreligger er tilstrekkelig til å drøfte og vurdere effekten kraftledningen har på naturmangfoldet. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet som fremgår av naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse i denne saken.

3.7.6 Samlet belastning, § 10, samt kostnadene ved miljøforringelse, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, §§ 11 og 12

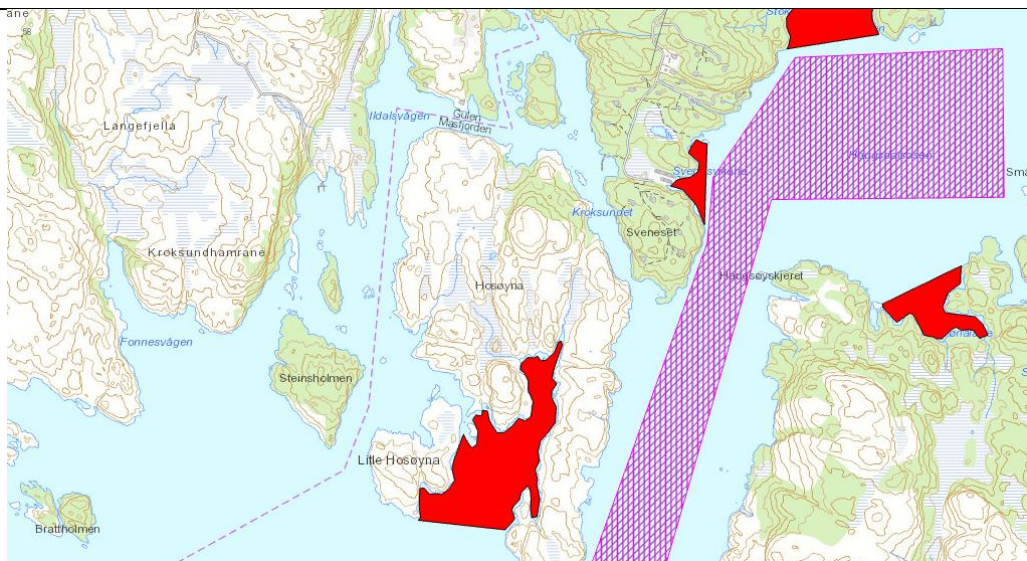
Tiltaksområdet er allerede påvirket av dagens sjøkabelanlegg over Fensfjorden, som også i stor grad er tilrettelagt for utvidelsen Statnett nå søker om. Dette reduserer behovet for fysiske inngrep på land. Det skal videre etableres to nye sjøkabler over Fensfjorden som delvis skal følge dagens kabeltrasé.

NVE har i kapittel 3.7.2, 3.7.3 og 3.7.4 satt flere vilkår for å redusere den samlede belastningen på naturmangfoldet. Et av disse er at Statnett skal benytte siltgardin der dette er mulig, dersom anleggsarbeidet mot formodning må foregå i gyteperioden til torsken. NVE registrerer at Statnett også vurderer siltgardin som et mulig avbøtende tiltak på generelt grunnlag for å redusere oppvirvling av sedimenter. NVE bemerker at siltgardin derfor også kan være et egnet avbøtende tiltak dersom anleggsarbeidet gjennomføres utenfor gyteperioden til torsken. NVE vil derfor i en MTA-plan også be Statnett beskrive hvor de anser det som hensiktsmessig å benytte siltgardin dersom anleggsarbeidet skal foregå utenfor gyteperioden. NVE viser i den forbindelse til at Fiskeridirektoratet fremhever bukter og områder med grunnere vann som spesielt viktige for økosystemet langs kysten. NVE registrerer videre at Fiskeridirektoratet ber om at det stilles vilkår om at tiltaket gjennomføres så skånsomt som mulig for å redusere påvirkningen på det omkringliggende miljøet, og vil også sette dette som vilkår i en eventuell tillatelse.

NVE mener tiltakets virkning på den samlede belastningen på naturmangfoldet er akseptabel gitt de avbøtende tiltakene, jf. naturmangfoldloven § 10. NVE viser ellers til at Fensfjorden ble undersøkt før etableringen av dagens anlegg uten at det ble funnet rødlistearter i tiltaksområdet. NVE mener derfor naturmangfoldloven §§ 11 og 12 er hensyntatt. NVE kjenner heller ikke til andre planer som vil øke den samlede belastningen på naturmangfoldet langs den omsøkte traséen.

3.8 Fiskeriinteresser

Det er få registrerte fiskeriinteresser langs den omsøkte traséen. Statnett bemerker at Fensfjorden er dyp, og at det ikke er gjort funn av tråleaktivitet langs traséen. Innover mot lledalsvågen finnes det derimot flere fiskeplasser for både aktive og passive redskaper, samt låssettingsplasser. Ingen av disse kommer i berøring med den omsøkte sjøkabeltraséen. De registrerte fiske- og låssettingsplassene er vist i figur 8. Fiskarlaget Vest påpeker imidlertid at det også foregår fiske i området som ikke er registrert i offentlige registre, herunder nye former for fiske som leppefiske samt fiske etter sjøkreps og hestmakrell.

Figur 8: Fiskeplasser for aktive og passive redskaper vist ved lilla skravert område og låssettingsplasser vist ved røde områder. Kilde: Fiskeridirektoratets kartløsning Yggdrasil.

Fiskeridirektoratet og Fiskarlaget Vest mener det må stilles flere vilkår for å redusere negative virkninger for fiskeriinteressene i området. De skriver det er viktig at sjøkabelen legges uten frie heng og utformes slik at den er overfiskbar, samt at berørt fiskarlag varsles før oppstart av anleggsarbeidene. NVE vil med bakgrunn i dette stille vilkår om at sjøkabelen så langt det er praktisk mulig skal følge bunntopografien uten frie heng og legges forsvarlig slik at den ikke forandrer leie eller flyter opp. Sjøkabelen, med lodd eller andre forankringer, skal utformes slik at fiskeredskaper ikke hefter. Berørt fiskarlag skal også varsles før oppstart. NVE mener tiltaket ikke vil gi nevneverdig negative virkninger på fiskeriinteressene i området gitt de ovennevnte vilkårene.

Fiskeridirektoratet mener det med utgangspunkt i havne- og farvannsloven § 14 må stilles vilkår om at fiskere ikke skal være erstatningspliktige dersom de skulle skade sjøkablene når de fisker. Fiskarlaget Vest påpeker også dette, og mener at fiskere også må få erstattet eventuell skade på fiskeredskap og tap av fangst. NVE bemerker at vi ikke gir tillatelser, eller har hjemme til å stille vilkår, etter havne- og farvannsloven. NVE registrerer imidlertid at Statnett vil søke Kystverket om tillatelse etter havne- og farvannsloven § 14. Havne- og farvannslovens § 16 inneholder blant annet en eksplisitt hjemmel til å stille vilkår om erstatning for skade på redskap og utstyr som benyttes i annen næringsvirksomhet i farvannet. NVE mener spørsmålene om erstatningsansvar eventuelt kan håndteres i forbindelse med Kystverkets behandling av en søknad om tillatelse etter havne- og farvannsloven, alternativt at det behandles privatrettslig.

Fiskarlaget Vest forutsetter det blir stilt vilkår om at sjøkabelen fjernes når den ikke lenger er i drift. NVE bemerker at det ikke er nødvendig å stille vilkår om dette da energilovforskriften § 3-5 bokstav d stiller krav til at konsesjonær må søke NVE om å legge ned anlegget dersom de ikke lenger vil drive det mens konsesjonen løper, og at en da må fjerne det nedlagte anlegget og så langt det er mulig tilbakeføre landskapet til opprinnelig stand.

3.9 Forurensing, klima og miljømessig sårbarhet

Fiskeridirektoratet forutsetter at tiltaket ikke vil medføre at forurensede masser renner ut i sjøen, og at Statnett har nødvendig beredskap tilgjengelig i tilfelle uforutsette utslipp skulle finne sted. Statsforvalteren i Vestland legger til grunn midlertidige anleggsområder blir istandsatt etter bruk, og at Statnett avklarer behov for søknadsplikt etter forurensingsloven med dem.

NVE bemerker at det ved en eventuell tillatelse vil bli stilt vilkår om at Statnett skal foreta en forsvarlig opprydning og istandsetting av anleggsområdene som skal være ferdig senest to år etter at anlegget eller deler av anlegget er satt i drift. NVE vil ved en eventuell tillatelse som nevnt også stille vilkår om at Statnett skal utarbeide en MTA-plan. NVE har utarbeidet en veileder for hva som skal inngå i en MTA-plan som det forutsettes at følges. NVE bemerker at hvordan istandsetting av anleggsområder, avrenning og øvrig håndtering av forurensing og avfall er noe som normalt inngår i MTA-planen. NVE legger videre til grunn at Statnett avklarer behovet for søknadsplikt etter forurensingsloven med Statsforvalteren i Vestland.

3.10 Infrastruktur

Gulen kommune har i dag en utslippsledning som går fra Hovden boligfelt og ut i sjøen i Iledalsvågen. Kommunen mener den nye sjøkabelen ikke må være til hinder for at de i fremtiden kan forlenge utslippsledningen slik at de får utslippspunktet på dypere vann. Statnett kommenterer at de må vurdere risikoen for de nye kablene dersom utslippsledningen forlenges. Dersom utslippsledningen vil krysse kabeltraseen vil det eventuelt måtte inngås en avtale mellom partene. NVE legger til grunn at partene inngår en avtale dersom en forlengelse av utslippsledningen medfører at kablene vil krysse hverandre.

Snekkevik, Dyngeland og Wergeland er grunneiere på gnr./bnr. 62/67, 62/39 og 62/38 i Iledalsvågen der de har hytter, se figur 5. De skriver det er vanskelig å komme frem til hyttene sine fordi de ikke får tilgang til adkomstvei samt blir møtt av et gjerde og en låst port. Avslutningsvis viser de til at

hovedutvalg for kultur, næring og landbruk i Gulen kommune i 2002 ga tillatelse til å bygge en landbruksvei frem til eiendommene. De reagerer derfor på at Statnett nå skal utvide anlegget.

Statnett bemerker at veien, gjerdet og porten grunneierne nevner er privat eid (gnr. 62/bnr. 1 og 2) og at de har rett til adkomst og bruk i henhold til avtale med grunneier. Statnett mener tilgangen Snekkevik, Dyngeland og Wergeland har til veien og porten derfor er en privatrettslig sak mellom dem og grunneier. Videre mener Statnett en tillatelse til bygging av ny vei til eiendommene må avklares med Gulen kommune. Statnett mener derfor de ikke er en naturlig part i denne saken.

NVE registrerer at veien og porten er privat eid, og at Statnett har de nødvendige rettigheter for adkomst til dagens anlegg. NVE anser derfor Snekkevik, Dyngeland og Wergelands tilgang å være en privatrettslig sak mellom dem og grunneier på gnr. 62/bnr. 1 og 2. NVE mener videre etableringen av en eventuell ny landbruksvei, slik grunneierne tar opp, er utenfor hva som skal vurderes i denne saken. Tiltaket vil medføre økt bruk av den nevnte veien i anleggsperioden. NVE kan likevel ikke se at tiltaket vil gi nevneverdige negative virkninger for de tre grunneierne utover anleggsperioden.

Statnett har videre søkt om ekspropriasjon til bruksrett av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de elektriske anlegg. NVEs viser til kapittel 5 for vurderingene av Statnetts søknad om ekspropriasjon.

3.11 Avbøtende tiltak

For å redusere virkningene av prosjektet har NVE pekt på flere avbøtende tiltak i våre vurderinger i kapittel 3. Nedenfor følger en oppsummering av de avbøtende tiltakene NVE mener Statnett bør gjennomføre for å redusere virkningene av tiltaket.

3.11.1 Miljø- transport- og anleggsplan

Etter NVEs erfaring kan en MTA-plan bidra til å redusere eller unngå negative miljøvirkninger ved bygging, drift og vedlikehold av energianlegg. NVE vil sette vilkår om at Statnett utarbeider en slik plan. MTA-planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart, og den er forpliktende for entreprenør og byggherre. MTA-planen skal drøftes med berørte kommuner, grunneiere og andre rettighetshavere før behandling hos NVE. NVE har utarbeidet en veileder for utforming og innhold av en slik miljø-, transport- og anleggsplan. Det forutsettes at denne følges.

Utover det som står i veilederen, skal MTA-planen spesielt beskrive og drøfte:

- Hvor siltgardin, eller andre lignende tiltak, bør benyttes for å redusere påvirkning på torsken i det registrerte gytefeltet i Iledalsvågen, dersom anleggsarbeidet må gjennomføres i gyteperioden fra januar til april. Det skal også vurderes hvor siltgardin, eller andre lignende tiltak, kan benyttes for å redusere påvirkningen på det omkringliggende miljøet dersom anleggsarbeidet skal foregå utenfor gyteperioden til torsken.
- Hvordan sjøkabeltraseen kan tilpasses for å minimere påvirkningen på tarelokalitetene.
- Hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hindre spredning av havnespy.

3.11.2 Andre avbøtende tiltak

NVE vil i en eventuell tillatelse sette følgende øvrige vilkår:

- Anleggsarbeidet skal, så langt det er praktisk mulig, gjennomføres utenfor gyteperioden til torsk fra januar til april innenfor det registrerte gytefeltet i Iledalsvågen. Dersom anleggsarbeidet likevel må gjennomføres i gyteperioden, skal siltgardin eller andre lignende tiltak benyttes som avbøtende tiltak der dette vurderes som hensiktsmessig.

- Anleggsarbeidene skal gjennomføres på en så skånsom måte som mulig for å begrense påvirkningen på omkringliggende miljø. Unødvendig oppvirvling av sedimenter skal unngås.
- Sjøkabelen skal følge bunntopografien og legges forsvarlig slik at den ikke forandrer leie eller flyter opp. En skal så langt det er praktisk mulig unngå frie heng. Eventuelle fester og søkker skal utformes slik at sjøkabelen ikke hefter fiskeredskaper.
- Berørt fiskarlag skal varsles før oppstart av anleggsarbeidet.

4 NVEs konklusjon og vedtak om søknad etter energiloven

NVE har vurdert Statnetts søknad om anleggskonsesjon for to om lag 7,7 km lange 300 (420) sjøkabler over Fensfjorden mellom muffeanleggene i Iledalsvågen og Mongstad.

Konsesjonsbehandling etter energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper det omsøkte prosjektet har for samfunnet som helhet. NVE kan etter energiloven gi konsesjon til nettanlegg som er samfunnsmessig rasjonelle.

Det er kun noen virkninger av et tiltak som kan tallfestes, eksempelvis investeringskostnader. De aller fleste virkningene ved etablering av nettanlegg er såkalte ikke-prissatte virkninger som ikke kan summeres i kroner og øre, herunder virkninger for arealbruk, visuelle virkninger, virkninger for kulturminner, naturmangfold og fiskeriinteresser. NVEs vurdering av om det skal gis konsesjon til et omsøkt tiltak er derfor en faglig skjønnsvurdering.

NVE vil i dette kapitlet oppsummere tiltakets virkninger og konkludere med om det bør gis konsesjon til Statnetts omsøkte tiltak.

4.1 Oppsummering av NVEs vurderinger

Nettkapasiteten i bergensområdet er anstrengt og det er ikke kapasitet til å knytte til forventet forbruksvekst. Statnett publiserte høsten 2020 KVVU Bergen og omland som viser at det er høy sannsynlighet for at forbruket under Kollsnes transformatorstasjon vil vokse som følge av elektrifisering av Troll og Osebergfeltene, eventuelt andre felt i regionen og annet industriforbruk. Dagens petroleums- og industrirelaterte forbruk er om lag 700 MW og middelscenariet i KVVUen viser at det er sannsynlig at dette dobles i løpet av noen år, jf. middelscenariet i KVVU Bergen.

Dagens nett er ikke dimensjonert for denne veksten, særlig ikke etter at Energiverk Mongstad tas ut av drift. Statnett har i KVVU Bergen og omland beskrevet et sett av tiltak for å øke kapasiteten i transmisjonsnettet for å kunne håndtere denne forbruksveksten, herunder å etablere to nye sjøkabler over Fensfjorden. NVE mener tiltaket er viktig fordi det dobler overføringskapasiteten over Fensfjorden. Kapasitetsøkningen er også viktig for å kunne forsyne eksisterende og nytt forbruk via Modalen–Lindås–Kollsnes slik at andre nettførsterkninger mellom Fana og Kollsnes beskrevet i trinn 1 i KVVUen kan gjennomføres. NVE mener den omsøkte systemløsningen er fornuftig fordi den vil øke overføringskapasiteten og legge til rette for økningen i forbruk.

NVE mener tiltaket vil gi akseptable arealbeslag. Dagens anlegg på land i Iledalsvågen og på Mongstad er i stor grad tilrettelagt for utvidelsen Statnett nå søker om, noe som reduserer behovet for fysiske inngrep på land. Sjøkablene over Fensfjorden vil videre i hovedsak legges i områder som allerede er berørt av dagens sjøkabelanlegg over Fensfjorden.

NVE mener de visuelle virkningene av tiltaket ikke vil øke nevneverdig. NVE viser til at de to sjøkablene vil legges i nedgravde kulverter på land til de føres ut i sjøen. I sjøen vil sjøkablene legges på sjøbunnen, og ikke være synlige for folk som ferdes på land og sjø. Videre innebærer tiltaket at det etableres to nye endemuffer i anleggene på Mongstad og Iledalsvågen, samt to kulverter for strekkavlastning på Mongstad.

NVE mener tiltakets virkning på den samlede belastningen på naturmangfoldet er akseptabel gitt de avbøtende tiltakene som er stilt som vilkår. NVE viser ellers til at Fensfjorden ble undersøkt før etableringen av dagens sjøkabelanlegg uten at det ble funnet rødlistearter i tiltaksområdet. NVE stiller videre flere vilkår for å ivareta fiskeriinteressene i området. NVE tiltaket ikke vil gi nevneverdig negative virkninger for fiskeriinteresser gitt disse vilkårene.

NVEs vurdering og vektlegging av tiltakets virkninger er vist i tabell 1. Tabellen baserer seg på NVEs vurderinger i kapittel 3. Hensikten er å vise hvilke hensyn NVE har tillagt mest ved avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet og eventuelle avbøtende tiltak. I tabellen er NVEs vektlegging delt inn i kategoriene liten, middel og stor for å synliggjøre vår skjønsmessige vurdering av de ikke-prissatte virkningene. NVE bemerker at vektleggingen gjelder for Statnetts omsøkte tiltak, og at vektleggingen derfor ikke kan direkte sammenlignes med vektleggingen av samme temaer i andre konsesjons-søknader. At et tema er lite vektlagt i vurderingen betyr heller ikke nødvendigvis at temaet ikke er viktig, men at det ikke har vært en sentral problemstilling i saken.

Tabell 1: Oppsummering av tiltakets virkninger.

Oppsummering av virkninger og avbøtende tiltak			
Investeringskostnader		220 MNOK (nåverdi), usikkerhetsspenn oppgitt til 70 MNOK i faste kroner	
Driftskostnader		Ikke oppgitt, men neglisjerbare	
Ikke-prissatte virkninger			
Tema	NVEs vektlegging	NVEs vurdering	Avbøtende tiltak
Kapasitet til nytt kraftforbruk og sikker strømforsyning <i>Les mer i kap. 3.2</i>	Stor	Dublering av Fensfjordkabelen er nødvendig for å gjennomføre andre tiltak beskrevet i trinn 1 i KVU Bergen og omland som til sammen gir økt kapasitet til nytt kraftforbruk. Tiltaket gir generelt større fleksibilitet til å gjennomføre vedlikehold samt økt leveringspålitelighet i strømforsyningen.	
Arealbruk <i>Les mer i kap. 3.3</i>	Liten	Akseptable arealbeslag. Dagens anlegg på land er tilrettelagt for utvidelse, noe som reduserer behovet for fysiske inngrep. De to nye sjøkablene vil legges i områder som allerede er berørt av dagens sjøkabler.	
Visuelle virkninger <i>Les mer i kap. 3.4</i>	Liten	To nye endemuffer i anleggene på Mongstad og lledalsvågen, samt to kulverter for strekkavlaster på Mongstad. De visuelle virkningene vil ikke øke nevneverdig.	
Naturmangfold <i>Les mer i kap. 3.7</i>	Stor	Anleggsarbeidet kan påvirke torsken i gyteområdet inn mot lledalsvågen dersom det foregår	Så langt det er praktisk mulig gjennomføre anleggsarbeidet utenfor gyteperioden til torsk fra januar til april innenfor det registrerte gytefeltet i lledalsvågen.

		<p>i gyteperioden fra januar til april.</p> <p>Sjøkabelen skal legges gjennom en registrert naturtype av større tareskogforekomster med stortare.</p> <p>Den fremmede arten havnespy er registrert i Fensfjorden og øvrige steder på Vestlandet.</p>	<p>Dersom anleggsarbeidet likevel må gjennomføres i gyteperioden, skal siltgardin eller andre lignende tiltak benyttes der dette vurderes som hensiktsmessig.</p> <p>Skånsom anleggsgjennomføring. Unødvendig oppvirvling av sedimenter skal unngås.</p> <p>Beskrive i MTA-planen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvor siltgardin, eller andre lignende tiltak, bør brukes dersom anleggsarbeidet mot formodning må gjennomføres i gyteperioden. Det skal også beskrives hvor siltgardin kan benyttes for å redusere spredningen av partikler om anleggsarbeidet også skal foregå utenfor gyteperioden til torsken. • hvordan sjøkabeltraseen kan tilpasses for å minimere påvirkningen på tarelokalitetene. • hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å hindre spredning av havnespy.
<p>Fiskeriinteresser <i>Les mer i kap. 3.8</i></p>	<p>Stor</p>	<p>Tiltaket kommer ikke i berøring med registrerte fiskeplasser eller låssettingsplasser, men kan påvirke øvrig fiske.</p>	<p>Sjøkabelen skal, så langt er praktisk mulig, følge bunntopografien uten frie heng og legges forsvarlig slik at den ikke forandrer leie eller flyter opp. Sjøkabelen, med lodd eller andre forankringer, skal utformes slik at fiskeredskaper ikke hefter.</p> <p>Berørt fiskarlag skal varsles før oppstart.</p>
<p>NVEs konklusjon:</p> <p>NVE mener tiltaket er viktig fordi det vil doble kapasiteten over Fensfjorden, og tilrettelegge for at forbindelsen Fana–Litle Sotra–Kollsnes kan kobles ut ved etableringen av den såkalte Øygardskabelen slik at eksisterende forbruk kan forsynes med tilfredsstillende forsyningssikkerhet. NVE har satt flere vilkår for å redusere negative virkninger. NVE har også satt som vilkår at Statnett skal utarbeide en miljø-, transport- og anleggsplan hvor de skal beskrive hvordan anleggsarbeidet skal gjennomføres for å redusere negative virkninger. NVE mener tiltakets virkninger for allmenne og private interesser er akseptable med de tilpasningene som er foreslått. NVE vil derfor gi Statnett tillatelse til å bygge de omsøkte anleggene.</p>			

4.2 NVEs konklusjon

I medhold av energiloven gir NVE konsesjon til å bygge og drive følgende elektriske anlegg i Alver, Masfjorden og Gulen kommuner i Vestland fylke, NVE-ref. 202111858-28:

- To nye sjøkabler på om lag 7,7 km med nominell spenning 300 (420) kV og tverrsnitt med minimum strømføringsevne tilsvarende XLPE 1 200 mm² CU, inkludert to nye endemuffer i muffeanlegg på Mongstad og Iledalsvågen.
- Etablering av gjerde rundt muffeanlegg i Iledalsvågen og på Mongstad.
- Nødvendig høyspenningsanlegg.

Varigheten på anleggskonsesjonen settes lik som tidligere anleggskonsesjon.

5 NVEs vurdering av søknaden om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønns sak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12.

5.1 Hjemmel

Statnett har i medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive de omsøkte elektriske anleggene, herunder rettigheter for lagring, atkomst og transport. Ekspropriasjonsloven § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «*så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.*»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene. Statnett opplyser om at det er to grunneiere som blir direkte berørt av søknaden om ekspropriasjon.

5.2 Omfang av ekspropriasjon

Søknaden gjelder ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for lagring, atkomst, ferdsel og transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av de omsøkte anleggene.

Statnett søker om ekspropriasjon til bruksrett for følgende arealer:

- Legge jording på tilgrensende eiendom i forbindelse med etablering av gjerde rundt begge muffeanleggene.
- Lagring, ferdsel og transport: Dette omfatter nødvendige rettigheter til lagring, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og ledningsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei frem til ledningsanleggene og terrengetransport i ledningstraseen.
- Riggplasser: Rett til å etablere riggplasser som skissert i Iledalsvågen og på Mongstad.

5.3 Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.» Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører, skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse i tilgang på fornybar kraft avveies mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere som blir berørt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand. Enkelt personer blir i varierende grad direkte berørt av bygging og drift av de anleggene det er gitt konsesjon til. For mer informasjon om NVEs vurderinger og interesseavveining viser vi til kapittel 3.

NVE mener de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige

fordeler ved de anlegg det er gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

5.4 NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Statnett har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, ref. NVE 202111858-35.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Statnett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

5.5 Forhåndstiltredelse

Statnett søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

Normalt forutsetter samtykke til forhåndstiltredelse at skjønn er begjært. NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden, og vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når skjønn eventuelt er begjært.

Vedlegg A - Oversikt over lovverk og behandlingsprosess

A.1 Energiloven

For å bygge, eie og drive elektriske anlegg kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive elektriske anlegg, herunder kraftledninger og transformatorstasjoner.

A.2 Ekspropriasjonsloven

Tiltakshaver har også søkt om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven. I utgangspunktet skal tiltakshaver forsøke å inngå minnelige avtaler med grunneiere og rettighetshavere for å sikre seg nødvendige rettigheter til bygging, drift og vedlikehold av de elektriske anleggene. For det tilfelle det ikke er mulig å inngå minnelige avtaler med alle grunneiere og rettighetshavere, vil det være nødvendig med ekspropriasjonstillatelse for å kunne gjennomføre tiltaket. Etter ekspropriasjonsloven § 2 nr. 19 er *kraftliner, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg* mulige ekspropriasjonsformål. I tillegg til ekspropriasjon er det vanlig å søke om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, som innebærer en tillatelse til å iverksette ekspropriasjonsinngrep før det foreligger rettskraftig skjønn. Det er NVE som er ansvarlig for behandlingen etter ekspropriasjonsloven.

A.3 Samordning med annet lovverk

A.3.1 Plan- og bygningsloven

Kraftledninger og transformatorstasjoner med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 er ikke omfattet av lovens plandel. Lovens krav til konsekvensutredninger og krav til kartfesting gjelder fortsatt. Unntaket betyr at:

- konsesjon kan gis uavhengig av planstatus
- det ikke skal utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon
- det ikke kan vedtas planbestemmelser for slike anlegg

Vedtak om elektriske anlegg som krever anleggskonsesjon skal kun fattes av energimyndighetene. De øvrige myndigheter er høringsinstanser. Statlige, regionale og lokale myndigheter får etter ikrafttredelse av den nye loven innsigelsesrett og klagerett på NVEs konsesjonsvedtak etter energiloven, jf. energiloven § 2-1.

Behandlingsreglene for kraftledninger skal praktiseres for elektriske anlegg med tilhørende konstruksjoner og nødvendig adkomst. Dette innebærer at adkomstveier som er nødvendig for driften av energianleggene skal inntegnes på konsesjonskartet, behandles samtidig med anlegget for øvrig og inngå i konsesjonsvedtaket. Disse skal ikke behandles etter plan- og bygningsloven, under forutsetningen at disse veiene gis en betryggende behandling etter energiloven, der berørte interesser gis mulighet for å gi sine innspill. Veier som ikke inngår i prosessen fram til konsesjonsvedtaket, skal framlegges i detaljplaner som følger opp konsesjonsvedtaket, eller behandles av kommunene etter plan- og bygningsloven.

Selv om nettanlegg kan etableres uavhengig av innholdet i eksisterende arealplaner, betyr ikke at det er likegyldig for utbygger eller NVE hvilken arealbruk som berøres og hvilke planer som foreligger. Eksisterende bruk av arealene er som før en viktig del av de reelle hensynene som skal ivaretas når alternative traseer vurderes og en konsesjonsavgjørelse fattes. Foreliggende regulering til vern kan for eksempel være en viktig grunn til å unngå dette arealet, men planen gir ingen absolutte krav om å unngå arealet.

Elektriske anlegg som er unntatt fra plan- og bygningsloven skal i kommunale plankart fremtre som hensynssoner, noe som betyr at det skal registreres kraftledninger med tilhørende byggeforbudssoner i samsvar med regelverket til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. På kart vil ledninger være vist som et skravert område. Tidligere framstilling av ledninger som planformål (spesialområde, fareområde) med egne farger skal fases ut. Planformål ved ledninger skal framstilles ut fra forutsatt bruk av arealet i området for øvrig.

Kraftledninger med anleggskonsesjon er også unntatt fra byggesaksdelen i plan- og bygningsloven. Unntaket gjelder elektriske anlegg, som er en fellesbetegnelse på elektrisk utrustning og tilhørende byggtekniske konstruksjoner. Konstruksjoner som ikke har betydning for drift og sikkerhet ved de elektriske anleggene vil derfor omfattes av byggesaksbestemmelsene. Enkelte byggverk tilknyttet transformatorstasjoner vil dermed fortsatt kunne kreve byggesaksbehandling fra kommunen. I denne saken har ikke tiltakshaver søkt om slike byggverk.

A.3.2 Kulturminneloven

Alle fysiske inngrep som direkte kan påvirke kulturminner eller kulturlandskap, skal avklares mot kulturminneloven (kulml.) før bygging. Generelt skal det være gjennomført undersøkelser i planområdet for å avdekke mulige konflikter med automatiske fredete kulturminner, jf. kulml. § 9. Eventuelle direkte konflikter mellom det planlagte tiltaket og automatisk fredete kulturminner, må avklares gjennom en dispensasjonssøknad etter kulturminneloven.

A.3.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven omfatter all natur og alle sektorer som forvalter natur eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen.

Lovens formål er å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven skal gi grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, både nå og i framtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven fastsetter alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, og skal samordne forvaltningen gjennom felles mål og prinsipper. Loven fastsetter videre forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning.

Prinsippene i naturmangfoldloven skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen som foretas når det avgjøres om konsesjon etter energiloven skal gis, til hvilken løsning og på hvilke vilkår. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det skal fremgå av begrunnelsen hvordan prinsippene om bærekraftig bruk er anvendt som retningslinjer. Tiltakets betydning for forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer eller arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5 drøftes der det er aktuelt. Miljøkonsekvensene av tiltaket skal vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til det planlagte tiltaket og eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Vedlegg B – Sammenfatning av høringsuttalelser

Konsesjonssøknaden, og søknaden om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse ble sendt på høring 27. januar 2022. Fristen for å komme med høringsuttalelse ble satt til 16. mars 2022. Statnett orienterte berørte grunneiere og rettighetshavere om søknadene 31. januar 2022.

Alver, Gulen og Masfjorden kommuner ble bedt om å legge søknadene ut til offentlig ettersyn. NVE ba videre kommunene om å legge ut søknadene på sine internettsider, og eventuelt facebooksider, og å orientere aktuelle lokale velforeninger, idrettslag og interesseorganisasjoner. Kommunene ble bedt om å ta kontakt med NVE dersom de ønsket mer informasjon om behandlingen av søknadene. NVE mottok ingen henvendelser om dette fra kommunene.

Den offentlige høringen av søknaden ble kunngjort i Norsk lysingsblad 28. januar 2022, Avisa Nordhordland 2. februar 2022, Bergens Tidende 3. februar 2022 og Strilen 4. februar 2022. Hvilke instanser som fikk søknaden på høring, fremgår av Vedlegg B.

Hvilke instanser som mottok søknadene på høring, fremgår av tabell 2.

Tabell 2: Høringsparter

Type høringsinstans	Høringsinstans
Kommunale og regionale myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Alver kommune • Gulen kommune • Masfjorden kommune • Vestland fylkeskommune • Statsforvalteren i Vestland
Øvrige myndigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Fiskeridirektoratet Region Vest • Kystverket Vest • Miljødirektoratet • Stiftelsen Museum Vest
Andre	<ul style="list-style-type: none"> • BKK Nett AS • Equinor ASA • Fiskarlaget Vest • Fortidsminneforeningen i Hordaland • Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland • Friluftsrådernes Landsforbund • Naturvernforbundet i Hordaland • Naturvernforbundet i Nordhordland • Nordhordland turlag • Norsk Ornitologisk Forening avd. Hordaland • Berørte grunneiere og rettighetshavere

Innkommne merknader

NVE mottok ti høringsuttalelser til konsesjonssøknaden. Samtlige uttalelser er sammenfattet under. Statnett kommenterte uttalelsene i brev av 5. april 2022. Kommentarene fra søker er sammenfattet under de respektive uttalelsene.

Kommunale og regionale myndigheter

Gulen kommune (18. februar 2022) skriver de har en utslippsledning som går fra Hovden boligfelt og ut i sjøen i Iledalsvågen, se grønn linje i figur 9. De mener den nye sjøkabelen ikke må være til hinder for at de kan forlenge utslippsledningen utover i fjorden langs med sjøkabelen i fremtiden.

Figur 9: Utslippsledning i Iledalsvågen vist ved grønn linje. Kilde: Høringsuttalelsen til Gulen kommune.

Statnett skriver at risikoen for de nye kablene må vurderes dersom utslippsledningen skal forlenges, og at det vil måtte inngås en avtale mellom partene dersom det fører til at utslippsledningen vil krysse kabeltraseen.

Alver kommune (9. mars 2022) viser til at de har hatt møte og dialog med Statnett. Kommunen har ingen merknader til søknaden.

Statnett registrerer at Alver kommune ikke har noen merknader til søknaden.

Statsforvalteren i Vestland (16. mars 2022) skriver at det er registrert en svært viktig naturtype av større tareskogforekomster, samt et viktig gytefelt for torsk, ved Geitarøyna inn mot Iledalsvågen. De trekker videre frem at Geitarøyna, Håøyna og Haugsøyna er noen av de beste overvintringsområdene for sjøfugl i Masfjorden, spesielt for siland og kvinand, samt et viktig rasteområde for ærfugl og beiteområde for gråstrupedykker.

Statsforvalteren skriver at det vil bli vanskelig å legge sjøkabelen utenom tareskogforekomsten, men at dette ikke vil være en avgjørende konflikt så fremt en stiller krav til utleggingen av sjøkabelen i tråd med moderne praksis. De kjenner videre ikke til viktige naturverdier på land som vil bli påvirket, men legger til grunn at Statnett begrenser nye naturinngrep så langt det er mulig. Områder som blir midlertidig berørt, må istandsettes. Statsforvalteren mener tiltaket ikke vil føre til særlige ulemper for

overvintrende fugler eller trekkfugler, men trekker frem at støyende aktiviteter bør også begrenses til det som er strengt nødvendig.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at den fremmede arten havnespy er funnet i flere havneområder på Vestlandet, og mener Statnett må sørge for nødvendige risikovurderinger og tiltak for å ikke spre arten til nye områder.

Avslutningsvis, forutsetter de at Statnett tar kontakt for avklaring om det er behov for tillatelse etter forurensingsloven.

Statnett skriver at de vil gjennomføre akustisk og visuell survey før arbeidet med å legge kabelen, samt betongmadrassene den siste strekningen inn mot Iledalsvågen. Videre planlegger de å gjennomføre tiltakene i sjøen utenfor gyteperioden til torsk. Dersom det likevel skulle bli nødvendig å arbeide i gyteperioden, vil de benytte siltgardin som avbøtende tiltak. Statnett har videre ikke informasjon som tilsier at det er havnespy i området, men vil inkludere dette som en risikofaktor i arbeidet. De vil også ta kontakt med Statsforvalteren i Vestland for å avklare eventuell søknadsplikt etter forurensingsloven.

Vestland fylkeskommune (16. mars 2022) stiller seg positive til søknaden, og påpeker at det er avgjørende å øke kapasiteten på mellom Haugsvær og Lindås for å få frem nok kraft til ny grønn industri. De viser videre til at det ble gjennomført arkeologisk registrering av området i 2016 i forbindelse med bygging av ny kraftledning fra Modalen til Mongstad, og at det ikke er registrert funn som er i konflikt med Statnetts søknad. Fylkeskommunen gjør imidlertid Statnett oppmerksom på at de må melde fra til dem, og straks stanse arbeidet, dersom de oppdager automatisk fredete kulturminner under arbeidet. De viser ellers til kommentar fra Museum Vest ved Bergens Sjøfartsmuseum for vurdering av marine kulturminner.

Statnett har notert at det ikke er registrert funn av automatisk fredete kulturminner på land, og at de har som standardkrav i deres kontrakter med entreprenører at arbeidet skal stanses dersom en oppdager kulturminner i arbeidet.

Sentrale myndigheter

Kystverket Vest (2. februar 2022) har ingen merknader til tiltaket, men legger til grunn at Statnett vil innhente tillatelse etter havne- og farvannsloven § 14. Vurderingen forutsetter at den nye sjøkabelen blir lagt i dagens kabeltrasé over Fensfjorden, og at utleggingen av kabelen tar hensyn til sjøtrafikken i området.

Statnett skriver at de vil søke om tillatelse etter havne- og farvannsloven § 14 senest seks måneder før tiltaket skal gjennomføres.

Fiskeridirektoratet (7. mars 2022) skriver at kablene vil gå gjennom Haugdalsosen som er et regionalt viktig gytefelt for torsk og lyr. I tillegg vil kabelen krysse en svært viktig tareskog på østsiden av Fensfjorden som er habitat for flere dyrearter, herunder fisk. Fiskeridirektoratet mener videre Statnett må sikre at det ikke blir avrenning fra forurensede masser fra midlertidig deponi på land til sjøen, og ha nødvendig beredskap på plass ved utslipp av olje eller kjemikalier.

Fiskeridirektoratet vurderer at tiltakets virkninger er akseptable, men at NVE må stille følgende vilkår i en eventuell tillatelse for å ivareta fiskeriinteresser og marint biologisk mangfold:

- Skader som kan bli påført sjøkabelen under fiske medfører ikke automatisk erstatningsansvar for fiskere.
- Sjøkabelen må ikke henge oppe i vannsjiktet.
- Bukter og andre grunnvannsområder er viktige økosystemer langs kysten, blant annet for fisk og skalldyr. Alt arbeid må derfor gjennomføres på en så skånsom måte som mulig for å begrense påvirkningen på det omkringliggende miljøet.

- Tiltaket bør ikke gjennomføres i gyteperioden til torsk fra januar til og med april. Dersom dette ikke er mulig, skal det benyttes siltgardin.
- Sjøkabelen, inkludert lodd eller andre forankringer, må utformes slik at fiskeredskaper ikke hefter.
- Berørt fiskerlag må varsles før arbeidet starter opp for å unngå konflikt med fiskeriaktivitet i området.

Statnett planlegger å gjennomføre anleggsarbeidet utenfor gyteperioden, men vil benytte siltgardin der dette er mulig hvis det likevel skulle bli nødvendig med arbeid i denne perioden. De vil videre opprette dialog med berørt fiskerlag i god tid før oppstart, samt stille krav til entreprenør for å unngå avrenning av forurensede masser til sjøen og sikre nødvendig beredskap i tilfelle uforutsette hendelser.

Andre

Museum Vest v/Bergens Sjøfartsmuseum (28. februar 2022) viser til at dypvannsområdene over Fensfjorden er undersøkt tidligere. Sjøfartsmuseet kan ikke se at Statnetts tiltak vil være i konflikt med marine kulturminner, og har derfor ingen innvendinger til det planlagte arealinngrepet. Dersom Statnett skulle støte på hittil ukjente marine kulturminner i anleggsarbeidet, må de straks melde fra til sjøfartsmuseet og stanse arbeidet inntil videre. Anleggsarbeidet kan da ikke starte opp igjen før området er undersøkt og eventuelt frigjort.

Statnett har notert at det ikke er registrert funn av automatisk fredete kulturminner i sjøen, og at de har som standardkrav i deres kontrakter med entreprenører at arbeidet skal stanses dersom en oppdager kulturminner i arbeidet.

Snekkevik, Dyngeland og Wergeland (13. og 15. mars 2022) er grunneiere på gnr./bnr. 62/67, 62/39 og 62/38 i Iledalsvågen. Grunneierne reagerer på måten de tidligere har blitt behandlet på av BKK Nett, og nå av Statnett. De skriver at det er vanskelig å komme frem til hyttene sine fordi de ikke får tilgang til adkomstvei og blir møtt av en låst port. Grunneierne viser til at BKK Nett tidligere ga dem muntlig beskjed om at de kunne benytte veien frem til hyttene, men at de nå i stedet må benytte båt som alternativt fremkomstmiddel. De reagerer derfor på at Statnett nå skal gjennomføre en ny anleggsperiode. Videre mener de at Statnetts tiltak vil doble strålingen fra anlegget. Avslutningsvis, viser de til at hovedutvalg for kultur, næring og landbruk i Gulen kommune i 2002 ga tillatelse til å bygge en landbruksvei frem til eiendommene.

Statnett skriver at veien, gjerdet og porten på gnr. 62/bnr. 1 og 2 er privat eid, og at Statnett har rett til adkomst og bruk i henhold til avtale med grunneier. De mener tilgangen Snekkevik, Dyngeland og Wergeland har til veien og porten, samt eventuelt bygging av ny vei, er en privatrettslig sak mellom dem og grunneier hvor eventuelle tillatelser må avklares med Gulen kommune. Statnett mener ikke de er en naturlig part i en slik sak.

Equinor ASA (15. mars 2022) mener det er viktig at tiltaket realiseres så raskt som mulig på grunn av kraftsituasjonen i bergensregionen. For at tiltaket skal kunne gjennomføres så effektivt som mulig mener de Statnett må ha god dialog med berørte parter, herunder Equinor og BKK Nett. Equinor skriver den nye sjøkabelen ikke ser ut til å krysse gass- og oljerør inn mot Mongstad, men ber om å bli kontaktet av Statnett om dette ikke stemmer.

Statnett skriver de har god dialog med Equinor, og at de vil inngå avtaler med dem om midlertidig og permanent bruk av grunn.

Fiskarlaget Vest (16. mars 2022) mener arbeidet må utføres utenfor gyteperioden til torsk fra februar til april, samt forutsetter at kabelen blir lagt uten frie heng og at eventuelle lodd er utformet slik at fiskeredskaper ikke hefter. Fiskarlaget mener videre fiskere må fraskrives alt ansvar om fiskeredskaper

ved et uhell setter seg fast i kabelen, og at fiskere må få erstattet eventuelle skader på fiskeredskap og fangst. Fiskerlaget forutsetter at kabelen blir fjernet når den ikke lenger er i drift.

Statnett planlegger å gjennomføre tiltaket utenfor gyteperioden til torsk, men vil benytte siltgardin som avbøtende tiltak dersom det likevel blir nødvendig med arbeid i gyteperiode. Statnett skriver videre de vil opprette dialog med fiskerlaget i god tid før oppstart.